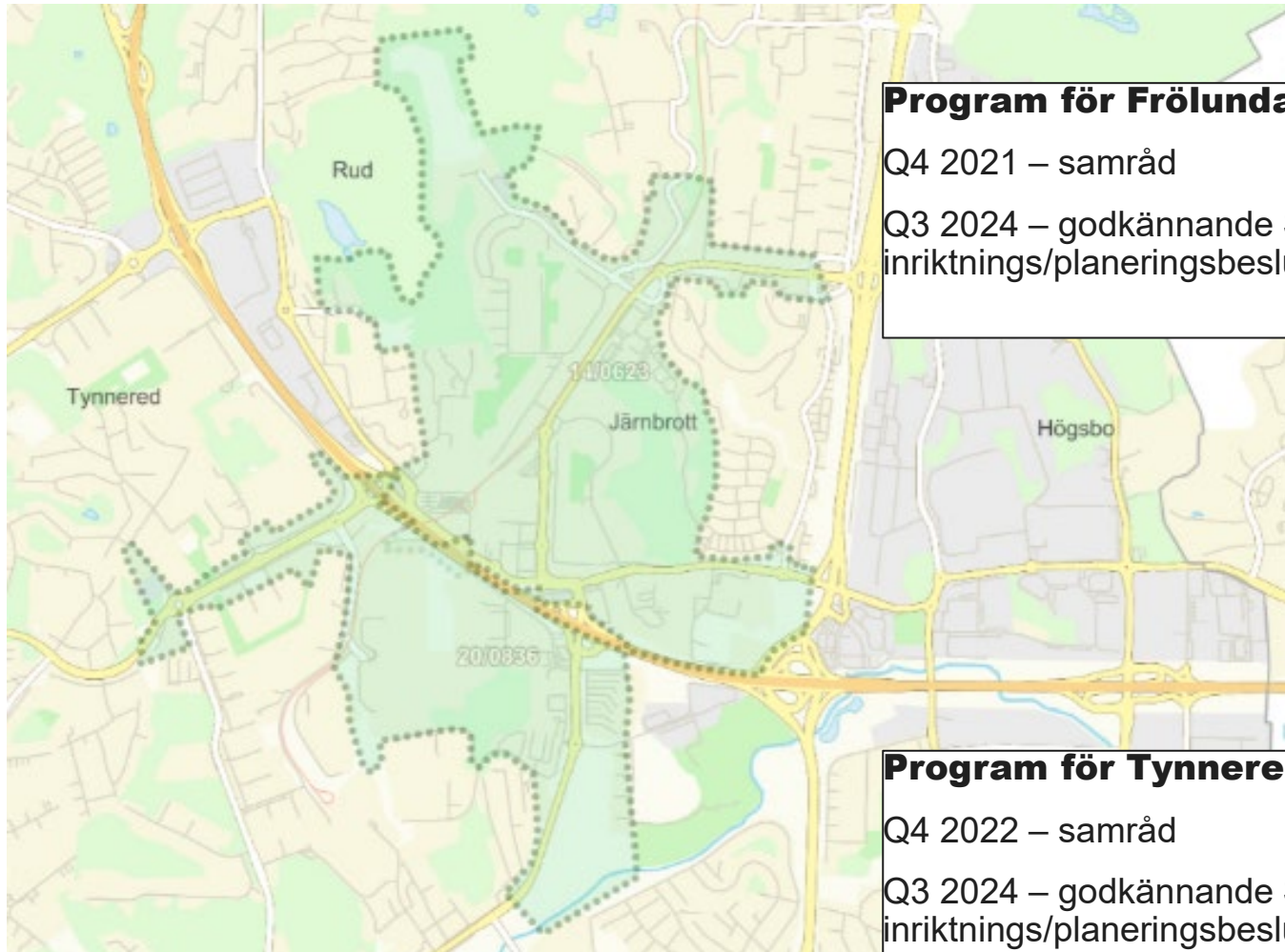

Program för Frölunda och Program för Tynnered

Stadsbyggnadsnämnden 2004-06-18 – information

Anders Dahlgren, Alexander Danilovic

Avgränsning, tidplan

Program för Frölunda

Q4 2021 – samråd

Q3 2024 – godkännande SBN,
inriktnings/planeringsbeslut KF.

Program för Tynnered

Q4 2022 – samråd

Q3 2024 – godkännande SBN,
inriktnings/planeringsbeslut KF.

Frölunda och Tynnered –

- Kompletteringar av befintliga stadsdelar. Inga tröskelinvesteringar eller starka inbördes beroenden utöver skola/förskola.

Efter samråd:

- Bedrivits parallellt
- Gemensam tidplan
- Gemensamma frågor
 - Västerleden
- Avstämning mot GUI
- Planerings/inriktningsbeslut

Syfte och mål

ÖP:

- Mildra barriäreffekter
- Hållbart resande – gång och cykel
- Trädgårdsstad och kvartersstad
- Parkmark och grönstruktur

Programspecifika mål:

- Bygga på ianspråktagen mark – främst vägområden, impediment och parkeringsplatser
- Blandning av bostadsformer på lokal nivå
- Kommunal service – skola/förskola
- Skapa fler mötesplatser, stärka föreningslivet
- Exploateringsekonomi i balans

Innehåll i programmen

Program för Frölunda

- 3000 bostäder (+ 1200 i redan antagna/utbyggda detaljplaner)
- 200 småhus
- Handel och verksamheter cirka 60000 kvm
- 3 skolor
- 10 ny- och ombyggda förskolor (ca 40 avdelningar)
- Åtgärder för dagvatten och skyfall på kvartersmark och allmän plats
- Park, idrott och offentlig plats
- Om- och nybyggnad av gator, gång- och cykelvägar

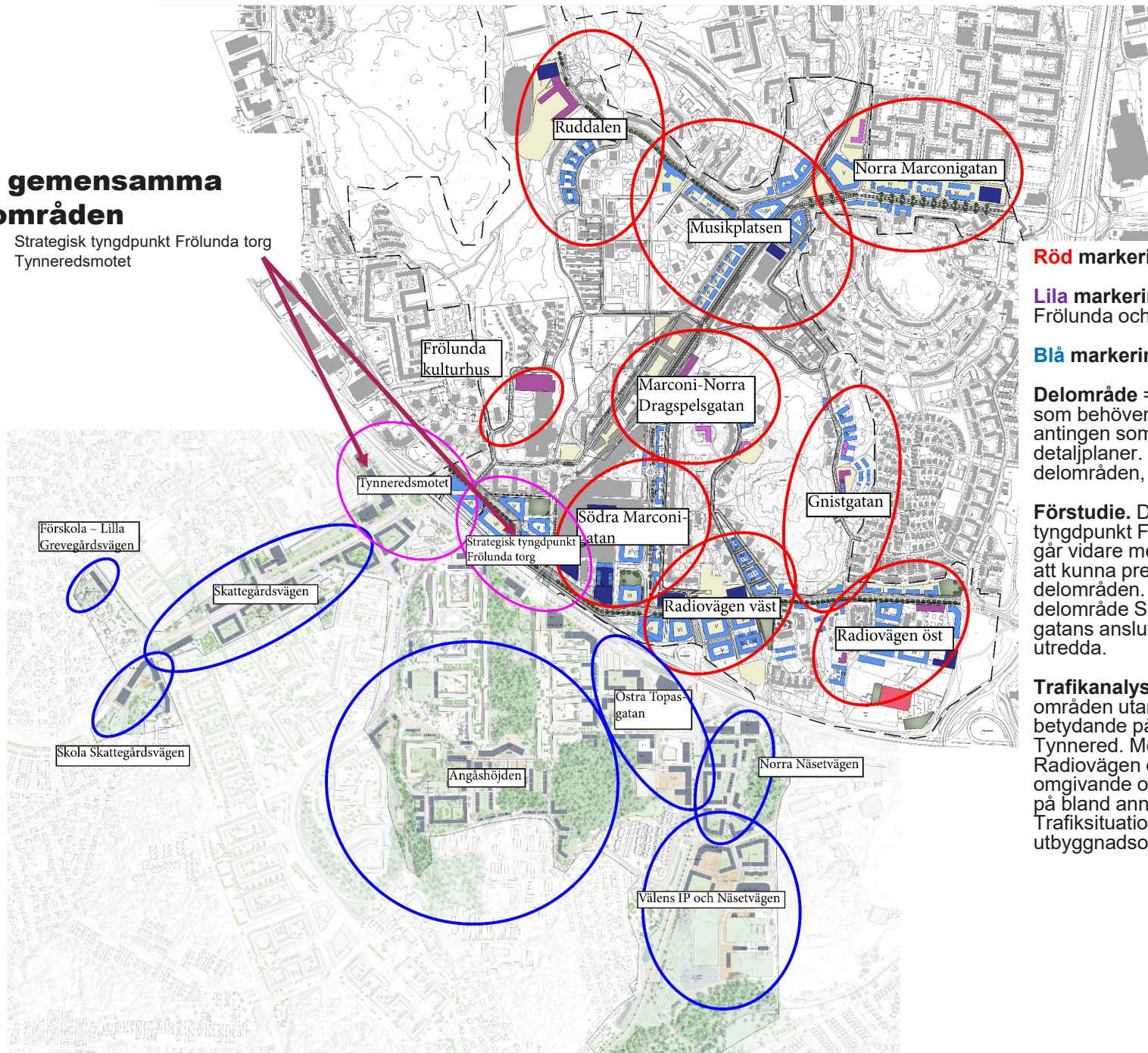
Program för Tynnered

- 2000 bostäder varav 200-300 småhus
- Verksamheter cirka 100 000 kvm
- 3 skolor
- 8 ny- och tillbyggda förskolor
- Åtgärder för dagvatten och skyfall på kvartersmark och allmän plats
- Omläggning och nybyggnad av ledningar
- Park, idrott och offentlig plats

Två gemensamma delområden

- Strategisk tyngdpunkt Frölunda torg
- Tynneredsmotet

Röd markering: delområden i Program för Frölunda

Lila markering: gemensamma delområden i Program för Frölunda och Program för Tynnered

Blå markering: delområden i Program för Tynnered

Delområde = ett område med starka interna beroenden som behöver planeras och byggas ut i ett sammanhang, antingen som en detaljplan eller flera samordnade detaljplaner. Vissa beroenden kan även förekomma mellan delområden, till exempel kommunal service: skola, förskola.

Förstudie. Delområdena Tynneredsmotet och Strategisk tyngdpunkt Frölunda Torg behöver en förstudie före staden går vidare med detaljplanering. Förstudien behövs även för att kunna precisera de kommunala investeringarna i dessa delområden. För att få bra planeringsförutsättningar för delområde Skattegårdsvägen behöver principerna för gatans anslutning till framtida det Tynneredsmotet vara utredda.

Trafikanalyser. Den i allmänhet ökade befolkningen för områden utanför planprogrammets gränser har den mest betydande påverkan på huvudvägnätet kring Frölunda och Tynnered. Med föreslagna åtgärder vid Tynneredsmotet, Radiovägen och Lergökgatan bedöms programmets och omgivande områdens påverkan på Västerleden avseende på bland annat köbildning vara acceptabel. Trafiksituationen bedöms därför inte vara styrande för utbyggnadsordningen av delområdena.

Konsekvenser och slutsatser

Bygga på redan i ianspråktaga ytor: vägområden, parkeringsplatser och impediment

- "Infill-program" som kommer att tillföra bostäder och stadskvaliteter som svarar mot programmens syfte och mål, men inte förändra stadsdelarnas struktur eller övergripande stadsbild.
- Ej möjligt att öka exploatering av bostäder, med hänsyn till bl.a. kommunal service (skola/förskola)
- Viktigt att hushålla med resurser avseende bl.a. infrastruktur. Om- och nybyggnader av gator motiveras av exploatering eller måluppfyllelse för stadsdelarna/staden.

Strategisk tyngdpunkt Frölunda torg sent i utbyggnaden av programmen

- Området runt Frölunda torg är i ÖP utpekad som "utvecklad strategisk tyngdpunkt".
- P.g.a. stadsdelarnas struktur kan ett flertal delområden planeras och byggas ut utan starka inbördes beroenden, så länge strukturella frågor såsom kommunal service hanteras. Detta innebär att utbyggnaden av programmen kommer ske i ett flertal kronologiskt skilda eller överlappande etapper, där den strategiska tyngdpunkten Frölunda torg utgör en sen etapp.

Kollektivtrafikeringen av Frölunda, Tynnered och omgivande stadsdelar

- Om Frölunda, Tynnered och omgivande stadsdelar ska växa enligt program, ÖP, m.m. kommer ytterligare satsningar på hållbart resande att behövas – alternativt kommer kollektivtrafikförsörjningen utgöra en begränsande faktor för tillväxten i denna del av staden.

Konsekvenser och slutsatser

Exploateringsekonomi

Frölunda

- Intäkter (markförsäljning, exploateringsbidrag): 1,2-1,6 mdkr
- Kostnader (allmän plats):
 - Exploateringsfinansierat: 950 mnkr
 - Kommunala investeringar: 50-100 mnkr

Tynnered

- Intäkter (markförsäljning, exploateringsbidrag): 1,2-1,7 mdkr
- Kostnader (allmän plats):
 - Exploateringsfinansierat: 1,4 mnkr
 - Kommunala investeringar: 150 mnkr

Konsekvenser och slutsatser

Kommunala investeringar

Inom 5-10 år

- Välen IP (loFF). 3 anläggningar i samband med detaljplan för Välen idrottsplats. 250 mnkr.
- 3 skolbyggnader (SFF)
- 5-10 ny- eller tillbyggda förskolor (SFF)

Inom 10-20 år

Kommunala investeringar i infrastruktur motiveras av behov som finns i stadsdelarna idag (ambitioner som uttrycks i ÖP m.m.) och som aktualiseras ytterligare av programförslagets förtätning.

- Tynneredsmotet (skatte- och exploateringsfinansierad)
- Strategisk tyngdpunkt Frölunda torg (skatte- och exploateringsfinansierad)
- Skattegårdsvägen (skatte- och exploateringsfinansierad)
- Radiovägen (ev. busskörfält)
- Marconigatan (ev. spårväg, anslutning till Dag Hammarsköldsleden)

Andra kommunala investeringar:

- Byggnader för kommunal service: 3 skolor, ca 10 förskolor (SFF)
- Klimatanpassning avseende strukturella åtgärder för hantering av skyfall i enlighet med framtagna strukturplaner för hantering av skyfall (kommunala investeringar och exploateringsekonomi)

Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) – Fördjupningsarbete för Frölunda och Tynnered

100 ÅRS BYGGNATION - INOM 20 MINUTERS CYKELAVSTÅND FRÅN STADSKÄRNAN:

Detta är ett beräkningsbart förslag, i ca en meters precision, på hur Göteborg kan byggas under kommande 100 år inom enbart 20 minuters cykelavstånd från stadskärnan. Genom en analys av historiska stadsplaner under 300 år före bilismen och nutida forskning har ett uråldrigt men bortglömt stadsbyggnadshantverk återupptäckts. Dagens ensidiga arkitektur och resurskrävande planering som separerat bostäder, arbetsplatser, mötesplatser och oss människor ifrån varandra i 90 år genomgår just nu ett omvälvande paradigmskifte. Nya krav på ökad mångfald inom arkitekturen, vetenskapliga belägg, gång- & cykelvänliga gator, lägre koldioxidutsläpp, lägre boendekostnader och en mer värdeskapande stadsutveckling gör det allt svårare att fortsätta enligt den ideologi som än idag styr den svenska byggsektorn. Så med hjälp av den senaste GIS-tekniken baseras nu detta förslag istället på närmast motsatta principer, vilka har bevisats skapa effektiva och attraktiva städer under flera tusen år.

FÖRSLAG TILL GÖTEBORGS UTVIDGADE INNERSTAD

BASERAT PÅ EN HISTORISK STADSPLANEANALYS

– "Om du inte vet vart du har varit, har du ingen aning om vart du är på väg."

SPJEKTIV-STUDIE TILL PLAN II C
Historiska och moderna stadsplaner
och från "Dokumentation av stadsplaner"

Arkitekt:
L. Memborn, 2021

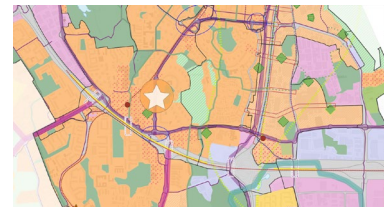
Göteborgs stad
FK & SBK diarienummer: 0120/16

- Göteborgs stads
- BUDGET 2015:
- INVENTERA ALL FÖRTÄTNINGSBAR MARK...
- "Kontoren ska utreda möjligheterna för "infillprojekt" och påbyggnader i den redan täta stadsmiljön." [...]
- ...MED HJÄLP AV ALLA ÄLDRE STADSPLANER.
- "Inventering av äldre stadsplaner ska göras för att se om det finns delar av dem som skulle kunna vara relevanta och effektiva även i framtiden."

GÖTEBORGS ÖVERSIKTSPLAN 2022:

”Den övergripande inriktningen för Göteborgs stadsbyggande ska vara en bebyggelsestruktur med utgångspunkt i den traditionella kvartersstadens och trädgårdsstadens struktur.”

GÖTEBORGS STADS BUDGET 2023-2024 OCH YRKANDE/BESLUT I STADSBYGGNADSNÄMNDEN 2023-05-23:

”Göteborgs utvidgade innerstad” och AB Framtidens arbete med värdeskapande stadsutveckling ska utgöra grunden för Göteborgs utbyggnad under mandatperioden. Det innebär bland annat att Göteborgs Stad ska planera stora områden långsiktigt med fokus på att skapa sammanhållande stråk, bygga en tät stad och omvandla överdimensionerade vägar till stadsgator.

Modernistisk stadsplanering ska undvikas i högsta möjliga mån, exempelvis punkt- och lamellhus utan koppling till gatan. Trädgårdsstad och kvartersstad med sammanbyggda kvarter och levande bottenplan ska premieras i planering och nyproduktion under mandatperioden. Nybyggnation ska i första hand ske på redan exploaterad mark och i nära anslutning till kollektivtrafik. Värdefulla naturområden och bruksbar jordbruksmark ska värnas.”

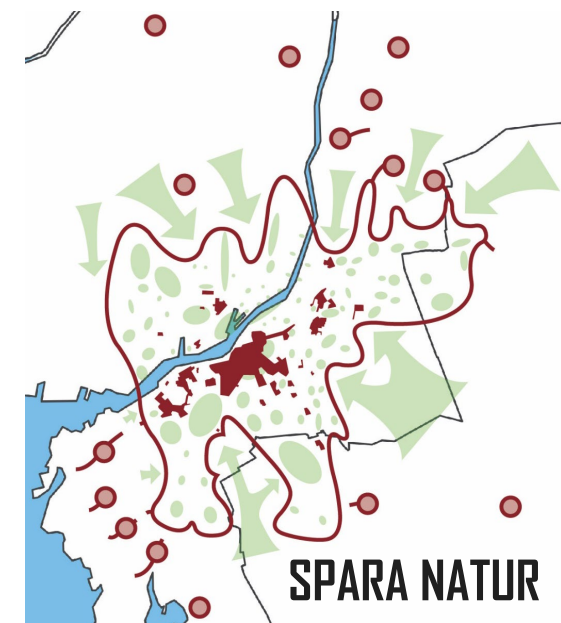
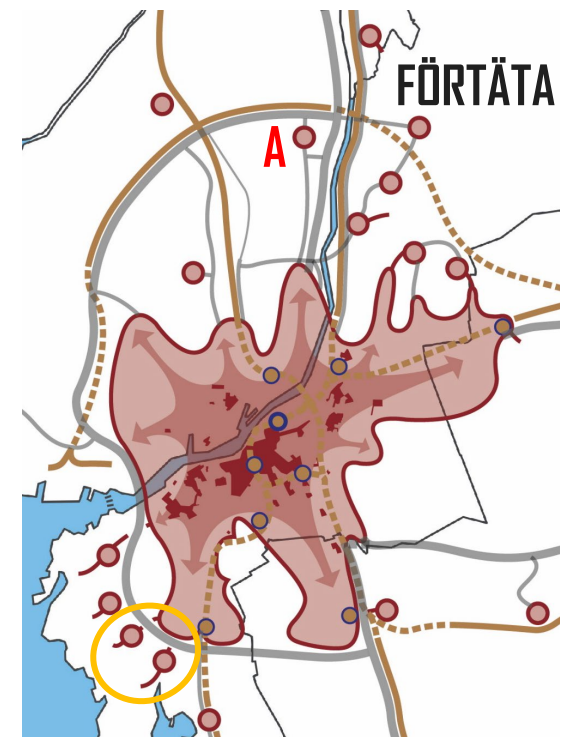
”Förslaget till Göteborgs utvidgade innerstad (GUI) ska enligt våra partier utgöra grunden för Göteborgs utbyggnad under mandatperioden. Detta arbete visar på ett konkret sätt hur staden kan utvecklas med den traditionella kvartersstadens och trädgårdsstadens struktur, i enlighet med ÖP:s övergripande inriktning. För att nå en större implementering av GUI även i stadens pågående planarbete, investeringsplanering och utbyggnad behöver arbetet analyseras, uppdateras och utökas... Dessutom ska GIS-kartan för GUI utökas geografiskt för att i samarbete med exploateringsförvaltningen genomföra den tilläggsutredning till GUI som beskrivs i budget 2023.”

- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att tydligt utgå från Göteborgs Utvidgad Innerstad och AB Framtidens arbete med värdeskapande stadsutveckling i stadsplaneringen. I uppdraget ingår att tydligt premiera kvartersstad med sammanbyggda kvarter och lokaler i bottenplan i planeringen under mandatperioden.*

- Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att expandera ”Göteborgs utvidgade innerstad” till att omfatta en större del av Göteborg.*

FRÖLUNDA
SOM EN EGEN
SMÅSTAD:
Kvarterstad

TYNNERED
SOM EN
TRÄDGÅRDSSTAD
Ej klart än

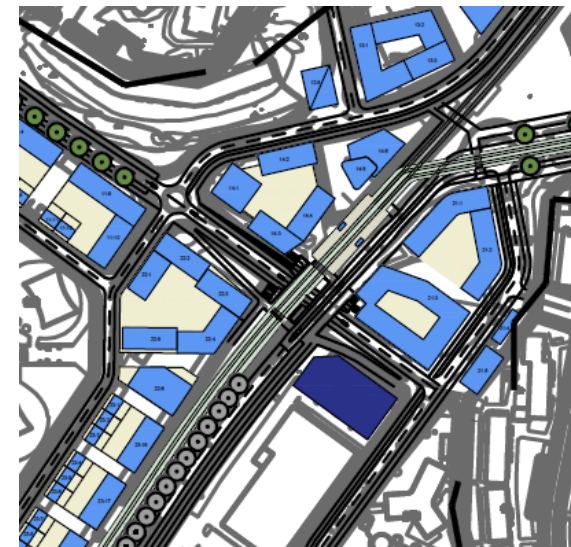

1. MUSIKPLATSEN I ETT PLAN:

Marconigatan har rätt läge och skulle kunna byggas om till en stadsmässig huvudgata om korsningarna läggs i plan och om det nord-västra spårvagnsspåret flyttas åt syd-öst och får befintlig trädrefug mellan. 40 km/h för kollektivtrafik i eget körfält, ca 3,25 + 3,25 m.

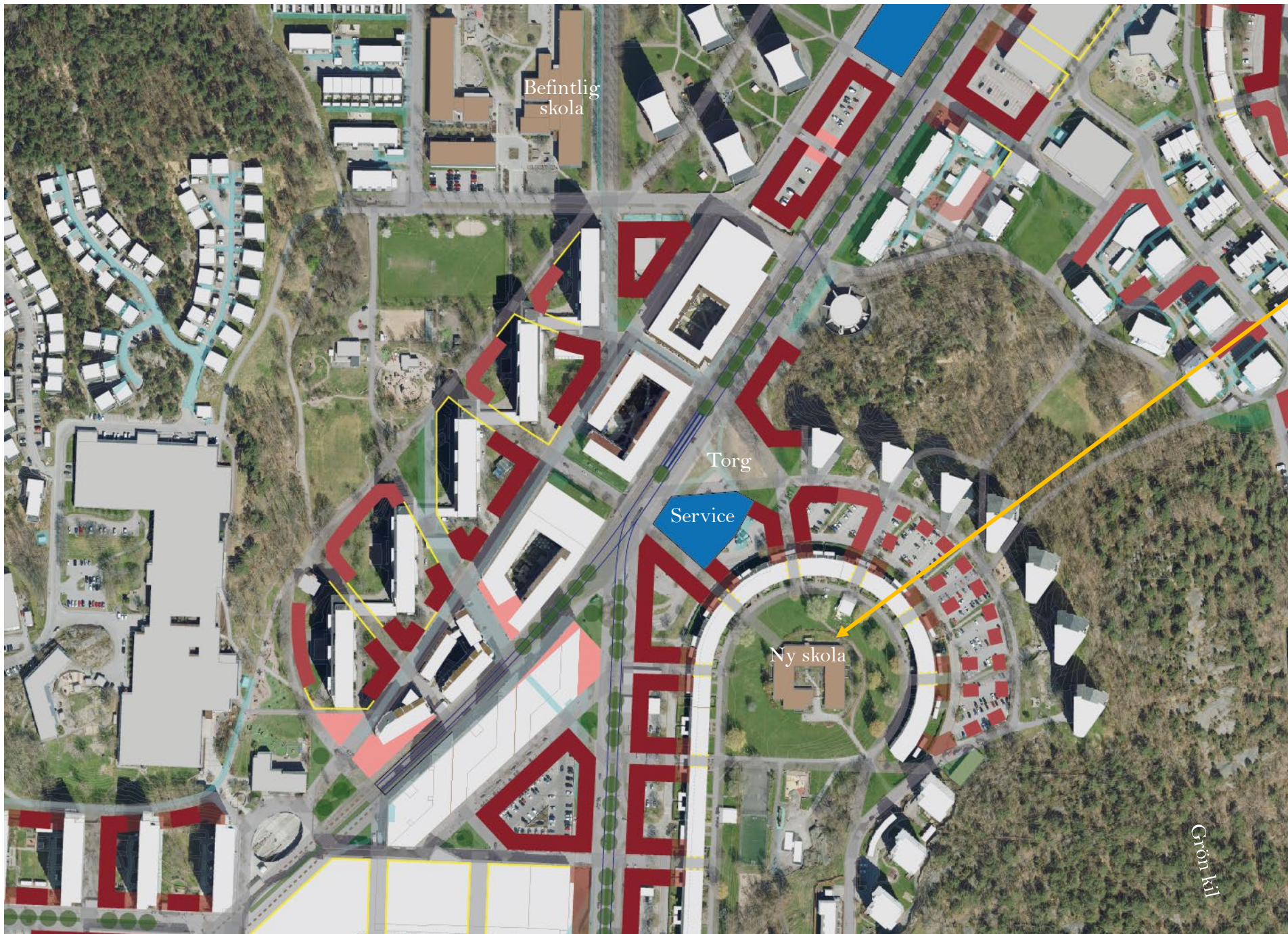
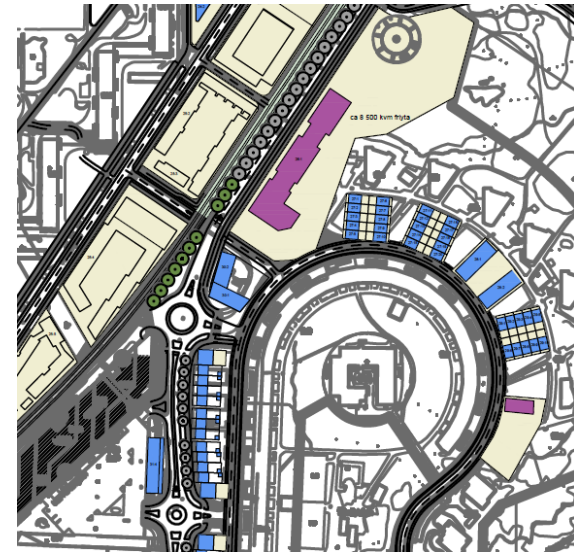
Fortsatt planskilt enligt program 2023, se nedan.

2. ORGELTORGET - MARCONI:

Spårvagnshållplatser bör kombineras med torg för att skapa förutsättningar för levande bottenplan och ha ca 400 - 600 m avstånd mellan. Ny grundskola byggs i lugnt läge medan kvarter och P-hus med service och större mataffär kan byggas i markplan vid torget/Marconigatan.

Skola där istället enligt program 2023, se nedan.

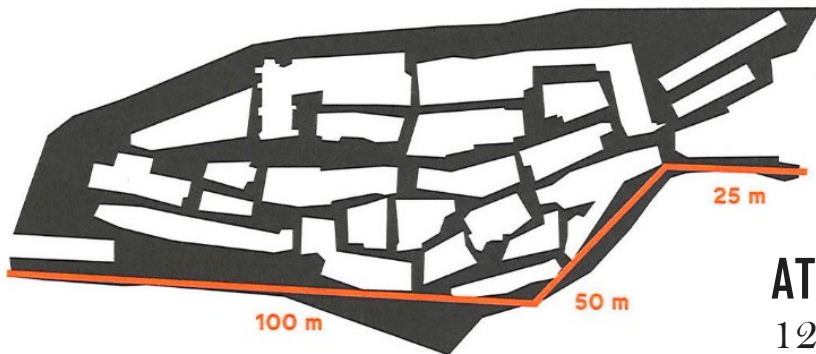
MÄNNISKOR VILL GÅ SÅ GENT, PLANT OCH LÄTTORIENTERAT SOM MÖJLIGT:

"Den traditionella stadens gator löper däremot vidare genom angränsande stadsdelar (och ibland hela staden) och skapar en nätstruktur." [s. 97]

[Modernistisk stadsplanering i en...] "trädstruktur gör istället att flödet inom stadsdelen inte har med resten av staden att göra, utan bara med stadsdelen, och det räcker inte för att ge upphov till något intensivt och varierat stadsliv. [s. 99]"

"Vill vi skapa en livfull gata måste vi se hur gatan hänger samman med andra gator, ofta på stort avstånd." [s. 113] "Den kan geometriskt beskrivas med rätta linjer eftersom människors förmåga att både se och förflytta sig i grunden är linjär." [s. 115]"

"- en riktningsförändring på 90 grader är för en människa mer ansträngande än en på 40 grader. Mer specifikt är en förflyttning med många och stora riktningsförändringar en större mental ansträngning: man behöver hela tiden aktivt orientera sig" [s. 119] Ur: Lars Marcus, Städernas stenar 2022.

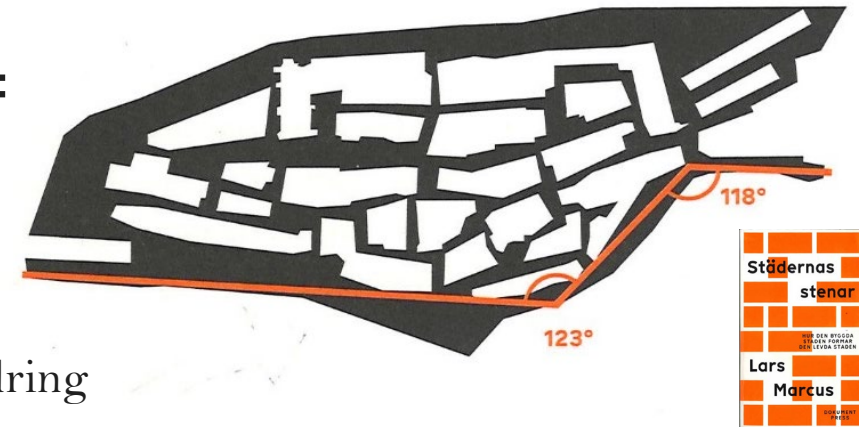
ATT MÄTA AVSTÅND I TOTALT ANTAL METER:

$100 + 50 + 25 = 175$ meters sträcka

OCH/ELLER...

ATT MÄTA AVSTÅND I TOTALT ANTAL GRADER:

$123^\circ + 118^\circ = 241^\circ$ graders riktningsförändring

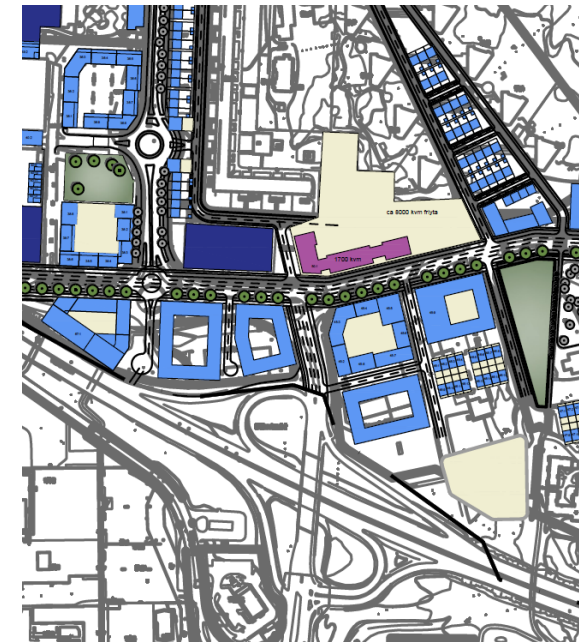

3. GÅNGVÄNLIG HUVUDGATA:

För att undvika att behöva bygga en bro till över Västerleden så kopplas Marconigatan gent och logiskt ihop med befintlig bro. En stadsmässig huvudgata kan inte gå i sick-sack med flera skarpa svängar i cirka 90°.

Två ca 90°-svängar enligt program 2023, se nedan.

I-670 Cap, Columbus, Ohio, USA. Meleca Architects 2004

ÖVERDÄCKNING LÄNGS EN GATA

I staden
Columbus, Ohio
USA så låg två
stadsdelar på
var sin sida om
en väldigt
bullrande
trafikled, precis
som Frölunda
och Tynnered.
Genom att
bygga 1-vån
affärslokaler på
var sin sida om
bron blev den
som en
bullerskyddad
stadsgata. Typ
som Allum i
Partille men
utan tak, eller
delvis som
Mölndals bro.

4. TOPASBRON MED BUTIKER:

För att kunna koppla ihop Frölunda och Tynnered – utan att påverka Västerleden breddas även Topasbron med lokaler, likt I-670 cap i Columbus. Det skapar bättre förutsättningar för ett mer intensivt och varierat stadsliv även på Tynneredssidan.

Två smala broar enligt program 2024, se nedan.

SAMMANHÄNGANDE GATOR MELLAN JÄRNBROTT - TYNNERED:

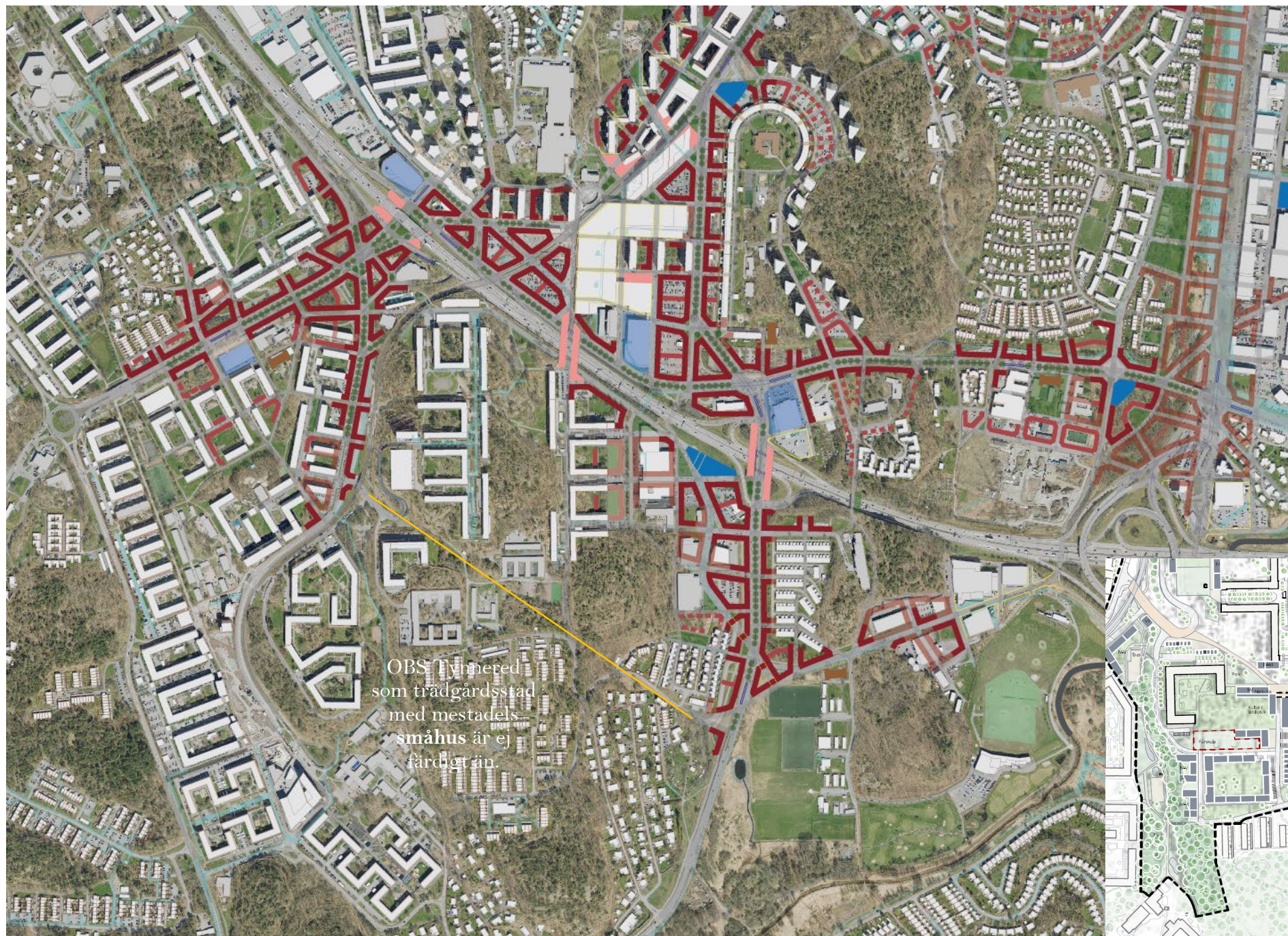
Antenngatan
hängde tidigare
ihop med
nuvarande
Reningsverksgatan
och söderut mot
näset samt upp mot
Ängåshöjden.
Nuvarande sick-
sack gator är svåra
för (små)stadslivet.

1960

2023

1970

1970

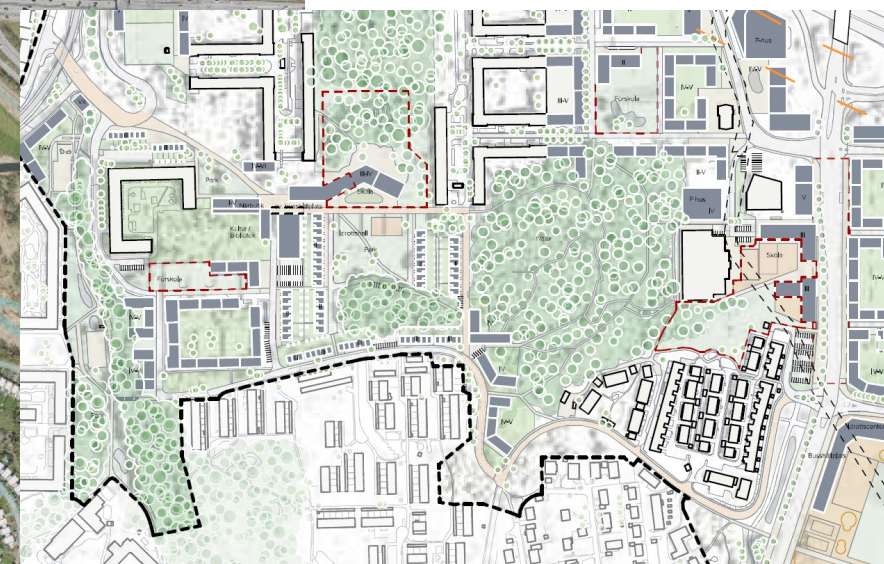

OBS Tynnered
som trädgårdsstad
med mestadels
småhus är ej
färdigt än.

5. RENINGSVERKSGATAN :

Mellan Topasgatan (som går parallellt med Västerleden) och Grevegårdsvägen är det ca 1,4 km, vilket är för långt för ett finmaskigt och gång- och cykelvänligt gatunät. En återskapad gata mot Ängashöjden kan koppla ihop Järnbrott med Tynnered (& Långedrag).

Många 90°-svängar enligt program 2024, se nedan.

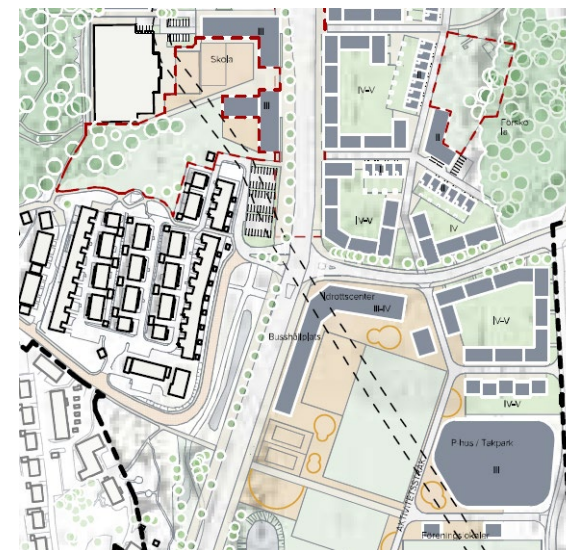

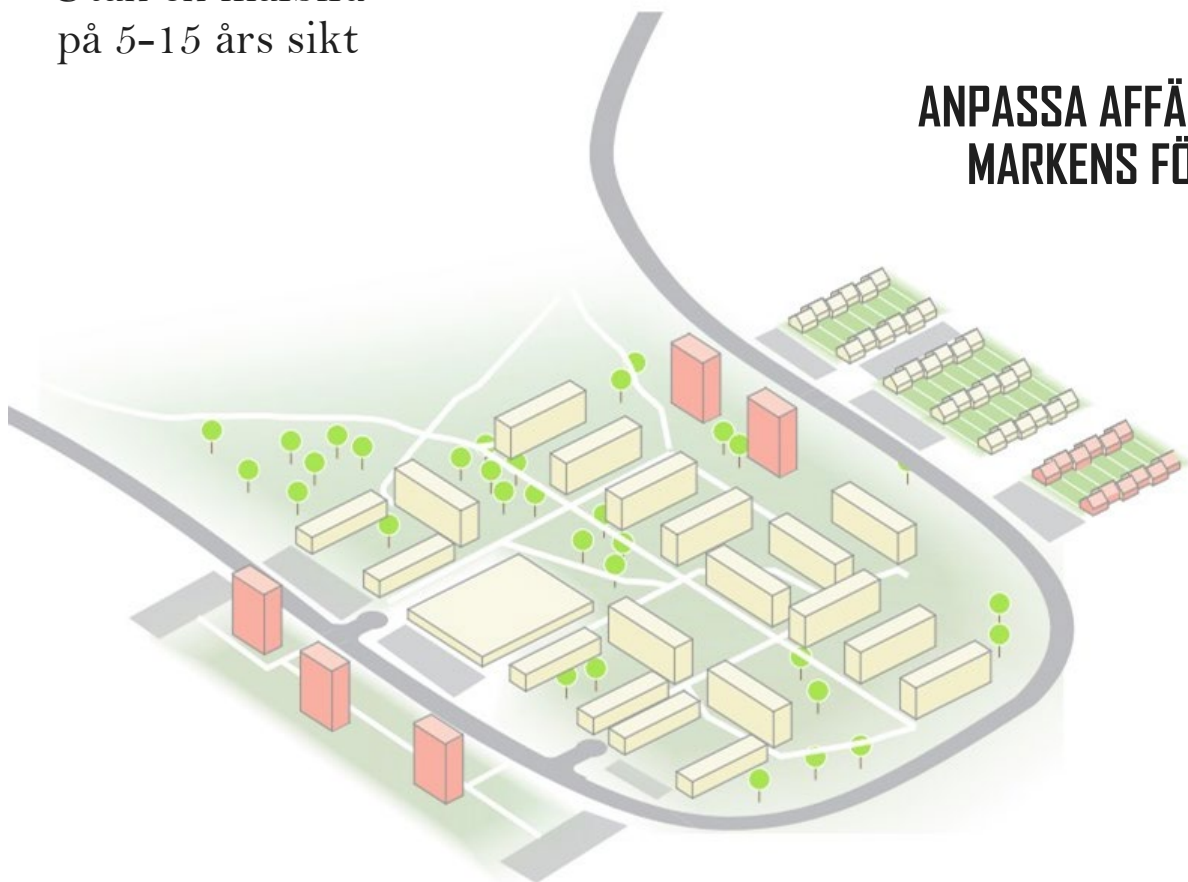
6. NÄSETVÄGEN – VÄLENS IP:

För att koppla Göteborgs stadslivet mellan Frölunda och Tynnered koncentreras bebyggelse på impedimenten längs Näsetvägen och bibehåller befintlig 24 m i bredd. För att värna Välen IP och naturområde läggs enbart publika byggnader söder om Reningsverksgatan.

Bebyggelse på Välen IP i program 2024, se nedan.

Utan en målbild
på 5-15 års sikt

ANPASSA AFFÄRSMODELLEN EFTER MARKENS FÖRUTSÄTTNINGAR

KORTSIKTIG - PROJEKTUTVECKLING

Dagens metod har använts i ca 50 år för att bygga friliggande projekt på jungfrulig mark och grönytor men går inte att använda vid förtätning, eftersom det riskerar att **blockera framtida byggbara ytor**.

Stadsomvandling
på 5-100 års sikt

*Bilder ur värdeskapande
stadsutveckling i Tynnered,
av Spacescape 2018*

LÅNGSIKTIG - STADSPLANERING (GUI)

Äldre stadsplaner utgick istället ifrån en konkret målbild (framtidsvision) som delades in i **flera byggbara etapper** på både kort – medellång – samt på riktigt lång sikt. Vissa delar var enbart genomförbara i sista etappen.

Kontakt

Anders Dahlgren

anders.dahlgren@stadsbygggnad.goteborg.se

Stadsbygggnadsförvaltningen, Göteborgs Stad

Alexander Danilovic

alexander.danilovic@stadsbygggnad.goteborg.se

Stadsbygggnadsförvaltningen, Göteborgs Stad